Tur til Kaurebu, Bjerkreim med voksenopplæringen høsten 2024 Foto: Svein Ivar Midbrød

Sammen for alle:

Integreringsplan 2026-2034

Innledning

Eigersund kommune vil skape et inkluderende og mangfoldig samfunn hvor alle innbyggere, uavhengig av bakgrunn, har like muligheter til deltakelse. Planen for inkludering og integrering skal bidra til å styrke fellesskapet gjennom målrettede tiltak som fremmer sosial deltakelse, sysselsetting og kulturell forståelse. Kommunen ønsker å legge til rette for at nyankomne innbyggere får en god start og blir aktive deltakere i lokalsamfunnet. Samarbeid mellom kommunen, frivillige organisasjoner, næringslivet og innbyggerne er avgjørende for å lykkes med dette arbeidet.

EIGERSUND KOMMUNE
Sammen for alle

Innhold

1.0 Innledning 3
1.2 Stortingsmelding nr. 17 3
1.3 Rogaland fylkeskommunes integreringsstrategi 5
1.3.1 Utfordringsbildet i bosettings- og integreringsarbeidet i Rogaland 6
1.4 Formål 6
Eigersund kommunes visjon 6
Planens målsetting: 7
1.5 Forankring i FNs bærekrafts mål 7
2.0 Arbeidsprosess og oppfølging av plan 7
2.1 Samhandling 9
3.0 Kunnskapsgrunnlag 11
3.1 Statistikk og grafer 11
4.0 Den første tiden i Norge 13
4.1 Oppholdstillatelser, rettigheter og plikter 14
4.2 Ulike innvandrergrupper og norskopplæring 14
4.3 Tolketjenester 15
4.4 Bosetting av flyktninger i kommunen 16
4.5 Boliger, sekundærflytting, sekundærbosetting 17
4.6 Tilskudd til kommunen 17
4.7 Helsehjelp 19
4.8 Kartlegginger 20
5.0 Integrering gjennom arbeid og utdanning 21
5.1 Barnehage og skole 22
5.2 Norskopplæring for voksne 25
5.3 Tiden etter introduksjonsprogrammet 26
5.4 Prosjektet "Flyktninger i arbeid" og mentorordning 26
5.5 Deltagelse i arbeidslivet 28
6.0 Fellesskap og mangfold 28
6.1 Levekår og deltagelse 28
6.2 Hverdagsintegrering 29
6.3 Kultur og fritid 29
6.4 Religiøse fellesskap 30
6.5 Frisklivssentralen 31
6.6 Frivillighet 31
7.0 Handlingsplan 31

1.0 Innledning

Integreringsloven er en norsk lov som har som formål å integrere innvandrere i det norske samfunnet gjennom å legge til rette for at de får gode norskkunnskaper og kunnskap om norsk samfunnsliv. Et tilleggsformål er å bidra til at innvandrere blir økonomisk selvstendige (Lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid). Dette gjelder særlig for grupper som arbeidsinnvandrere, flyktninger og familieinnvandrere – som har ulike behov, men som alle omfattes av integreringsarbeidet i kommunen.

Denne planen erstatter Inkludering og integreringsplan 2016–2019. I sin tid ble planen utarbeidet etter anbefalinger fra Rogaland Revisjon om å lage en helhetlig plan for integreringsarbeidet og språkopplæringstilbudet i Eigersund kommune.
Fokus på varig arbeid, brukerdialog, utarbeidelse av konkrete planer og rutiner for arbeidet med minoritetsspråklige barn i barnehage, samt samspillet mellom flyktningetjenesten, barnehage og skole, var viktige fokusområder.

Tilbakemeldingen fra Rogaland Revisjon var at ansvarsdelingen mellom voksenopplæringssenteret og flyktningetjenesten/Nav var uavklart i forhold til å tilby et heldags- og helårig introduksjonsprogram for flyktninger som bosettes i kommunen. Dette har i planperioden vært nyttige og viktige innspill som det har vært viktig å forbedre.

I planperioden har vi etter tilsyn hatt fokus på utarbeidelse av Individuell plan (IP) for deltakerne i introprogrammet. Det har vært viktig å sikre at den Individuelle planen er individuelt tilpasset og utarbeidet i samråd med deltakeren i Introprogrammet. For å sikre et godt samarbeid mellom NAV Dalane/Flyktningetjenesten og Eigersund voksenopplæringssenter, er det utarbeidet en egen samarbeidsavtale.

Russlands angrep på Ukraina 24. Februar 2022, førte til at et stort antall ukrainere måtte flykte fra hjemlandet sitt og søke om beskyttelse i andre land. Ukrainere som har kommet til Norge etter invasjonen har blitt innvilget midlertidig kollektiv beskyttelse. Per juli 2025 er nesten 85 000 ukrainske flyktninger bosatt i kommune-Norge. Det kommer færre ukrainere nå enn tidligere, men fortsatt er antallet som bosettes høyt. Eigersund har i denne perioden bosatt langt flere flyktninger enn tidligere, noe har resultert i behov for bedre koordinering rundt integreringsarbeidet. Dette har vi løst ved blant annet å opprette en tverrfaglig sammensatt koordineringsgruppe.

1.2 Stortingsmelding nr. 17

Stortingsmelding nr. 17 (2023-2024) er en melding om regjeringens helhetlige politikk for integrering, og er brukt som grunnlag for rullering av inkludering og integreringsplanen.

Regjeringen vil at integreringspolitikken skal være effektiv, helhetlig og målrettet. Det forventes at alle innbyggere i Norge benytter seg av mulighetene til å delta innenfor rammene av sine plikter og rettigheter. Det vil si å få innsikt i og slutte seg opp om de grunnleggende verdiene som er nedfelt både i lovverk og i skrevne og uskrevne regler i det samfunnet vi er en del av.

"EØS-avtalen i 1994 åpnet i prinsippet for en sterk økning i arbeidsinnvandringen fra EU-land til Norge, men det var først med EU-utvidelsen østover i 2004 at den store endringen kom. Det norske arbeidsmarkedet ble med ett åpnet for arbeidsinnvandrere fra en rekke nye land i Europa. Fra 2006 har arbeidsinnvandring vært den største gruppen av innvandrere som kommer til Norge" (St.meld.17., 2023-2024, s.54).

«Innvandrer og barna deres er en viktig ressurs i samfunnet. Mennesker med ulik bakgrunn, kompetanse og erfaringer beriker samfunnet og kan bidra til innovasjon og verdiskapning. Høy innvandring, særlig gjennom 2010-tallet, har vært en viktig bidragsyter til befolkningsvekst i Norge og Eigersund kommune. Flertallet av innvandrer er i arbeid, men likevel er det for mange som ikke kommer ut i jobb eller som faller ut av arbeidslivet for tidlig. Lav utdanning og svake norskferdigheter er med på å gjøre det vanskelig for mange innvandrere å komme godt inn i samfunnet» (Meld.St.17., 2023-2024, s.7).

En god integreringspolitikk skal bidra til at vi som samfunn kan høste godene ved innvandring, mens vi begrenser de negative sidene. Mange barn av innvandrere klarer seg godt i skole, arbeid og samfunnsliv. Siden 2015 har sysselsettingsgraden økt mer blant innvandrere enn i den øvrige befolkningen.

Hovedmålet for integreringsarbeidet er å få flere i arbeid, bygge sterke fellesskap og gode felles-arenaer, fremme likestilling, og bekjempe negativ sosial kontroll. Regjeringen ønsker en politikk der samfunnet både stiller opp og stiller krav.

For mange innvandrere er den første tiden den mest krevende. Det er viktig å få på plass språkferdigheter og klar, korrekt og tilgjengelig informasjon for å kunne komme i kontakt med lokalsamfunnet sitt. Informasjonen må også inneholde en oversikt over plikter, forventninger og rettigheter i Norge.

Stortingsmelding nr. 17 har høyt fokus på *å stille krav og stille opp*. Dette betyr følgende:

1. Stille krav

Dette handler om at samfunnet, myndighetene og systemene forventer aktiv deltakelse fra nyankomne innvandrere. Kravene kan for eksempel gjelde:

- Deltakelse i introduksjonsprogram og norskopplæring
- Aktiv jobbsøking eller kvalifisering for arbeid
- Tilpasning til norske samfunnsverdier og regler

Altså: Innvandrere skal vise vilje til å lære språk, bidra i samfunnet og ta ansvar for egen integrering.

2. Stille opp

Dette handler om at staten og samfunnet må tilby nødvendig støtte og legge til rette for at nyankomne faktisk har mulighet til å lykkes. Det kan inkludere:

- God opplæring i språk og samfunnskunnskap
- Veiledning og kvalifisering til arbeidslivet
- Tjenester som ivaretar barns og unges behov
- Tiltak for bedre levekår og deltakelse i lokalsamfunnet

Altså: Samfunnet har et ansvar for å bistå og støtte innvandrere i integreringsprosessen.

1.3 Rogaland fylkeskommunes integreringsstrategi

Fylkeskommunens rolle i integrering:

Som følge av regionreformen fikk fylkeskommunene et utvidet ansvar for integrering fra 1. januar 2020. Fra 2021 ble dette ansvaret lovfestet i integreringsloven (§ 4).

Rogaland fylkeskommunes integreringsstrategi:

- Bosetting: Følge med på kommunenes arbeid og styrke kompetansen deres.
- Utdanning og kvalifisering: Støtte kvalifiseringsarbeid, utvikle karriereveiledning, styrke videregående opplæring og skape flere lærlingplasser for innvandrere.
- Arbeid: Synliggjøre støtteordninger, samarbeide bredt og involvere arbeidsgivere og næringsliv.
- Hverdagsintegrering: Støtte kommuner og frivillighet, bygge kunnskap, fremme deltakelse og medvirkning.
- Rett til fritt liv: Styrke tverrfaglig samarbeid for å forebygge utenforskap og tvang.

Denne gjengen har fullført forberedende opplæring for voksne juni 2025. Foto: Svein Ivar Midbrød

1.3.1 Utfordringsbildet i bosettings- og integreringsarbeidet i Rogaland

Kommunene i Rogaland ser per 2025 flere sentrale utfordringer i bosettings- og integreringsarbeidet. Disse er særlig knyttet til hyppige endringer i statlige ordninger og regelverk, samt manglende avklaringer om hvordan staten planlegger integreringsarbeidet videre, gitt ulike scenarier for ankomsttall. Dette skaper uforutsigbarhet både for kommunene og for flyktningene. Kommunene etterlyser tydeligere statlig koordinering og økt økonomisk støtte. Det etterlyses også bedre kartlegging før bosetting av personer med helseutfordringer.

Kommunene viser til økende sosialhjelpsutbetalinger, høye boligkostnader og et tilskuddssystem som oppleves uforutsigbart og tidkrevende. Kapasiteten i kommunale tjenester varierer, men mange peker på mangel på lærere, ressurser til norskopplæring og begrenset kapasitet i helse- og omsorgstilbudene, særlig når det gjelder sykehjemsplasser.

I kvalifiseringsarbeidet er det krevende å kvalifisere personer med svak språkkompetanse eller liten arbeidserfaring for et arbeidsmarked med høye kompetansekrav. Samtidig møter også høyt utdannede innvandrere barrierer knyttet til språk og godkjenning av utdanning. Kommunene ser et særlig behov for mer skreddersydde løp og lengre, arbeidsrettet norskopplæring. En utfordring er at en stor andel nyankomne har svært begrensede rettigheter til norskopplæring. Arbeidsmarkedstiltak fra Nav fremmer overgang til arbeid. Dette er imidlertid politisk styrt, og bevilgningen av tiltaksmidler til hvert fylke varierer fra år til år. Denne uforutsigbarheten kan gjøre arbeidet med å få flyktninger i jobb mer utfordrende. Flere kommuner har derfor sett behov for å finne nye måter å organisere og finansiere tiltak på.

Manglende rettigheter til rask språkopplæring for ungdom med rett til videregående opplæring gjør at mange unge mellom 16 og 18 år kommer sent i gang med språklæring og integrering i lokalsamfunnet. Det er også store utfordringer med fravær og frafall fra språkopplæringstilbudene i videregående skoler flere steder i fylket.

1.4 Formål

Eigersund kommunes visjon

Sammen for alle

Visjon: "Eigersund kommune er et inkluderende og mangfoldig samfunn hvor alle innbyggere, uavhengig av bakgrunn, deltar i samfunnslivet og bidrar til fellesskapet."

Planens målsetting:

HOVEDMÅL FOR INTEGRERINGSARBEIDET I EIGERSUND KOMMUNE: 1. Styrke innvandrernes muligheter for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet. 2. Legge til rette for at nyankomne innvandrere skal kunne bli økonomisk selvstendige og uavhengige av kommunal støtte etter 3-5 år. 3. (Innvandreren) Alle skal oppleve å bli godt mottatt og inkludert i lokalsamfunnet.

1.5 Forankring i FNs bærekrafts mål

Eigersund kommune har identifisert fem av FNs 17 bærekrafts-mål som de viktigste for kommuneorganisasjonen, se her. Planen bygger på FNs bærekrafts-mål, med særlig vekt på fem mål som er spesielt relevante for integreringsarbeidet:

Eigersund kommune sikrer god helse og fremmer livskvalitet for alle, uansett alder.

Eigersund kommune sikrer inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremmer mulighet for livslang læring for alle.

Videreutvikle lokalsamfunnet der alle innbyggere, uavhengig av bakgrunn, har like muligheter til å delta og bidra.

Gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige. Byer er møteplasser for handel, kultur, innovasjon og sosial samhandling.

Gjennom samarbeid og felles innsats, kan vi mobilisere og dele kunnskap, ekspertise, teknologi og finansielle ressurser for å nå felles mål.

2.0 Arbeidsprosess og oppfølging av plan

Integreringsplanen 2026–2034 skal være et styrende dokument for integreringsarbeidet i Eigersund kommune. Planen skal tydeliggjøre retningen for en målrettet og bærekraftig utvikling, og fungere som grunnlag for avdelingenes prioriteringer. Målet er å sikre god integrering og å styrke sysselsettingen blant flyktninger og innvandrere i kommunen.

Plandokumentet er delt i en strategisk del og en handlingsdel. Den strategiske delen gir oversikt over kunnskapsgrunnlaget og det aktuelle lovverket, og den fastsetter mål og strategiske prioriteringer. Planen erstatter tidligere Inkludering og integreringsplan 2016-2019. Handlingsdelen konkretiserer hvordan målene skal følges opp i praksis. Den inneholder årlige prioriteringer av tiltak, ansvarsfordeling og finansiering. Handlingsplanen vil bli evaluert og revidert årlig og kan justeres dersom nye behov oppstår. Tiltak i handlingsplanen må innarbeides i budsjett og økonomiplan på vanlig måte i forbindelse med den ordinære budsjettprosessen.

Ansvaret for rulleringen ligger hos Helse og omsorg.

Planen har status som temaplan og er retningsgivende for sektorenes arbeid innen dette fagfeltet. Kommunen er eier av planen og den baserer seg på gjeldende strategier og mål beskrevet i kommuneplanens samfunnsdel og utarbeidet med grunnlag i inkludering og integreringsplanen 2016-2019 og Meld. St. 17 (2023 –2024) Om integreringspolitikken: stille krav og stille opp.

Planen er utarbeidet av en tverrfaglig arbeidsgruppe som startet prosessen med et orienteringsmøte med bred forankring. I møtet så gruppen på oppsettet og innholdet i inkluderings og integreringsplanen 2016-2019. Videre jobbet en med bred involvering i workshop som også fungerte som skriveseminar for innholdet i planen. Arbeidet er inspirert, og kapitlene er delt inn, etter Stortingsmelding nr. 17.

Workshop

Det ble arrangert workshop 17. mars 2025 i Sangerlosjen med rundt 40 deltagere som kom med innspill til rullering av inkludering og integreringsplanen. Det var representanter fra aktuelle avdelinger i Eigersund kommune og tre representanter fra administrasjonen i Rogaland fylkeskommune. En referansegruppe med deltagere fra El Salvador, Kongo, Syria, Polen og Ukraina var med i workshopen. De satte pris på å bli involvert, og hadde mange gode og konstruktive innspill.

Fra workshop i Sangerlosjen 17.03.2025 med referansegruppe fra 5 land. Foto: Kjersti S Bye

2.1 Samhandling

Eigersund kommune har valgt en organisasjonsmodell der Flyktningetjenesten har ansvaret for oppfølging av flyktninger i introduksjonsprogrammet. Flyktningetjenesten er lagt under Nav Dalane og rapporterer til kommunalsjef for helse- og omsorg. Flyktningetjenesten samhandler tett med Eigersund voksenopplæringssenter som har ansvar for å tilby norsk, samfunnskunnskap og forberedende opplæring for voksne (FOV) for alle grupper innvandrere i kommunen. Voksenopplæringssenteret er plassert under Kultur og oppvekst og rapporterer til kommunalsjefen.

Eigersund kommune bruker BTI-modellen for systematisering av arbeidet med forebygging og tidlig innsats for barn og familier. BTI (Bedre Tverrfaglig Innsats) beskriver den sammenhengende innsatsen i og mellom tjenester rettet mot gravide, barn, unge og familier som det er knyttet en undring eller bekymring til. Modellen skal bidra til brukermedvirkning, tidlig innsats og samordnede tjenester.

BTI undersøkelsen våren 2024 (undersøkelse hvor samtlige ansatte som arbeider direkte eller indirekte med barn og unge i Eigersund inviteres å delta), viser at ansatte kan være usikre i dialog med minoritetsfamilier enn majoritetsfamilier. Dette kommer frem både når det gjelder å samtale rundt mindre alvorlige forhold som den ansatte har en uro knyttet til, samt mer alvorlige forhold som omsorgssvikt, rusmiddelmisbruk eller vold i familien.

Oversiktsbilde fra workshop i Sangerlosjen 17.03.25 Foto: Kjersti S Bye

Sommer avslutning for voksenopplæringen på Dalane Folkemuseum juni 2025. Foto: Svein Ivar Midbrød

3.0 Kunnskapsgrunnlag

Kunnskapsgrunnlaget i en integreringsplan er viktig fordi det gir en solid basis for å forstå de utfordringene og behovene som finnes i kommunen. Dette grunnlaget hjelper med å:

1. **Identifisere behov**: Gir innsikt i hvilke tjenester og tiltak som er nødvendige for å støtte innvandrere.
2. **Utforme tiltak**: Sikrer at tiltakene som foreslås er basert på fakta og forskning, og dermed mer effektive.
3. **Evaluere fremgang**: Gjør det mulig å måle effekten av integreringstiltakene og justere dem etter behov.

3.1 Statistikk og grafer

For å utvikle en treffsikker og kunnskapsbasert plan for inkludering og integrering er det nødvendig å ha et godt bilde av dagens situasjon i Rogaland. Statistikk og grafer gir oss oversikt over befolkning, utdanning, arbeid, språk og levekår, og gjør det mulig å identifisere både utfordringer og ressurser. Ved å ta utgangspunkt i «Rogaland i tall» og kunnskapsgrunnlaget for kompetanse i fylket kan vi underbygge strategier med fakta, følge utviklingen over tid og sikre at tiltakene vi setter inn er målrettede. På denne måten kan vi bygge en plan som ikke bare er visjonær, men også forankret i dokumentert kunnskap om regionens behov og muligheter.

Rogaland i tall

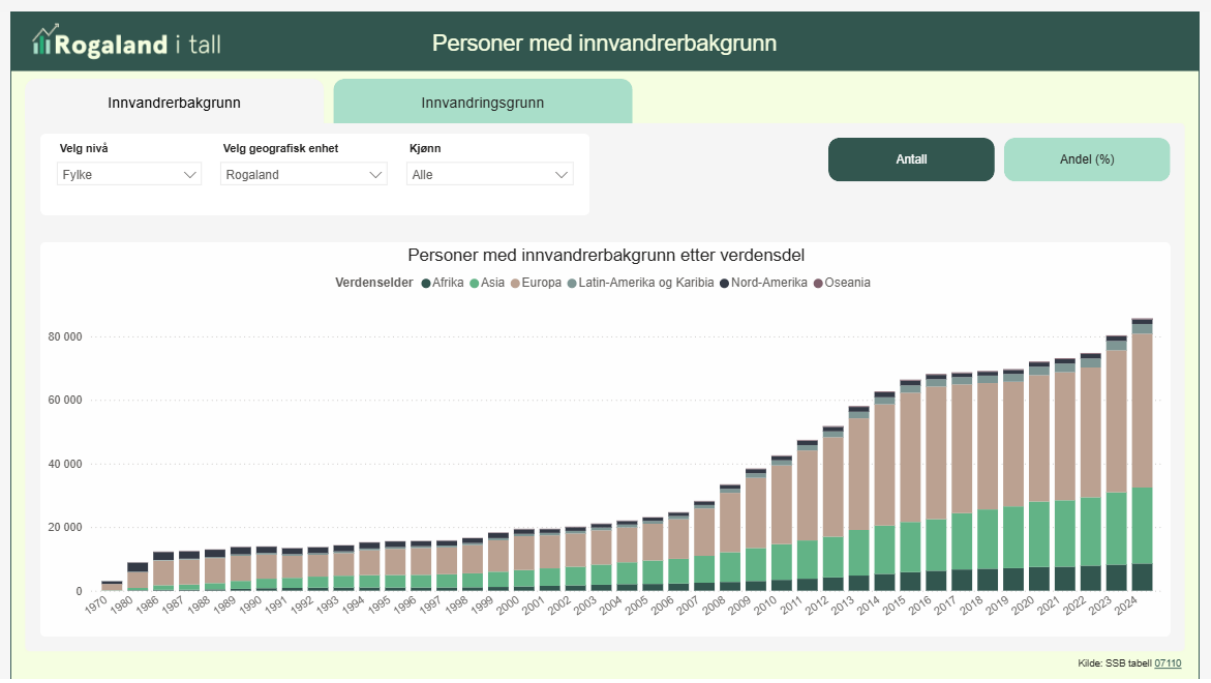

[Kunnskapsgrunnlaget for kompetanse i Rogaland]

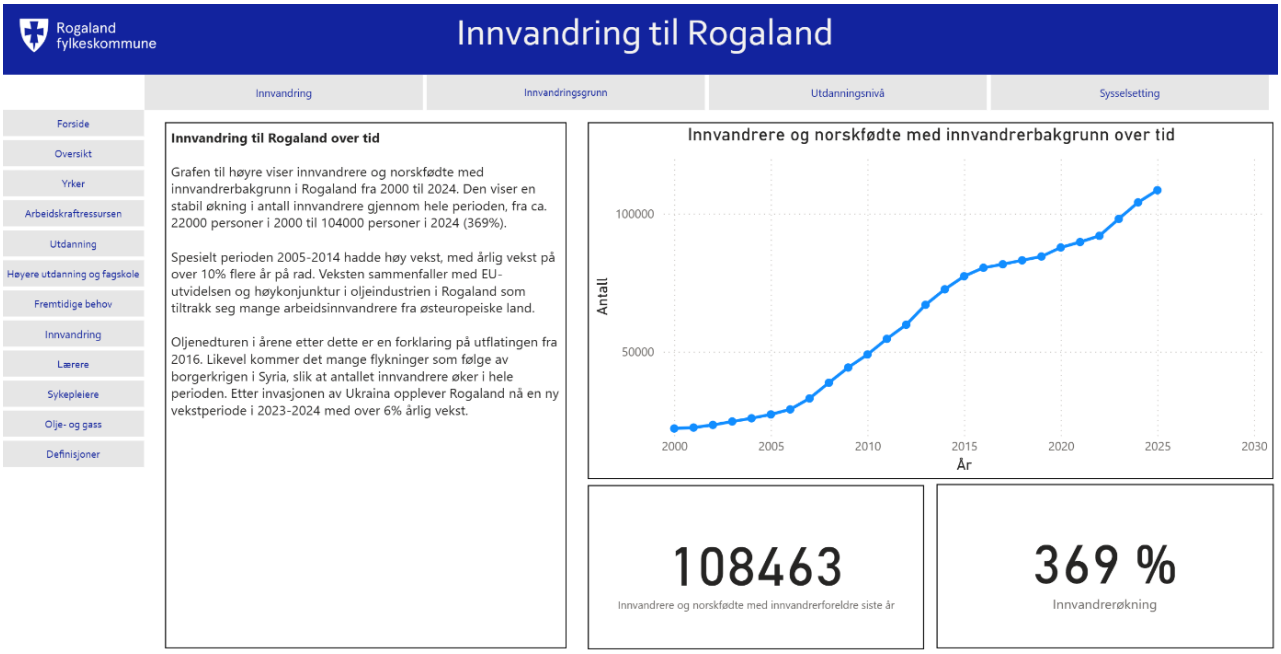

Grafen viser antall sysselsatte innvandrere målt etter bostedet Eigersund kommune.

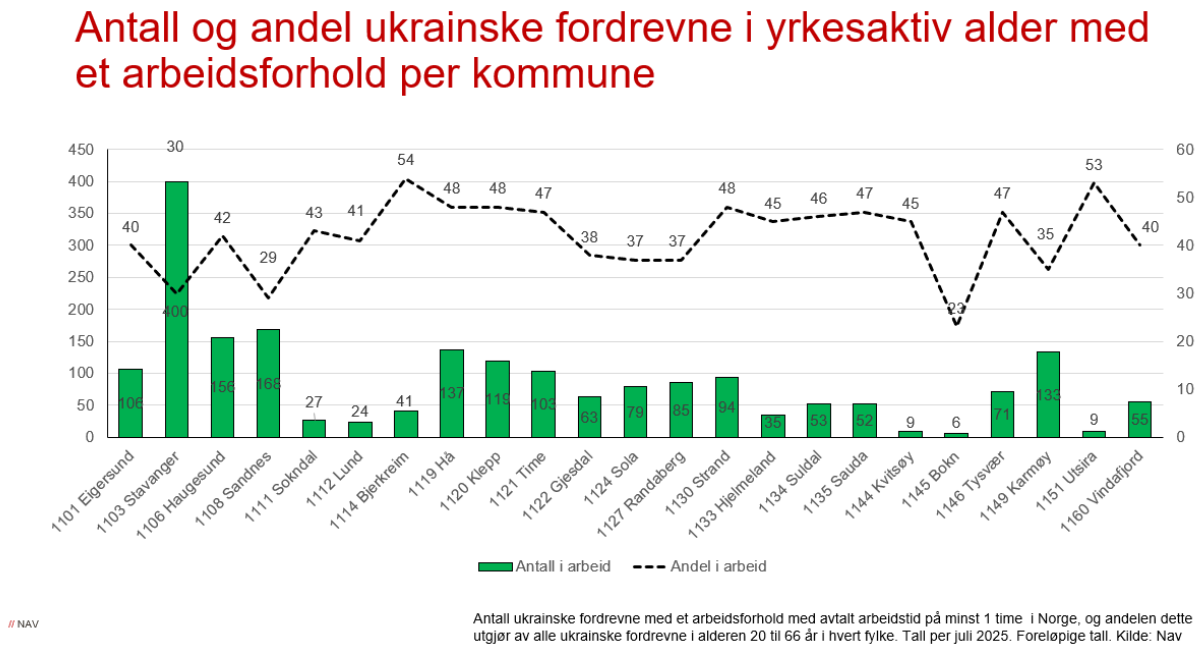

Grafen viser et øyeblikksbilde over innbyggere i yrkesaktiv alder i et arbeidsforhold.

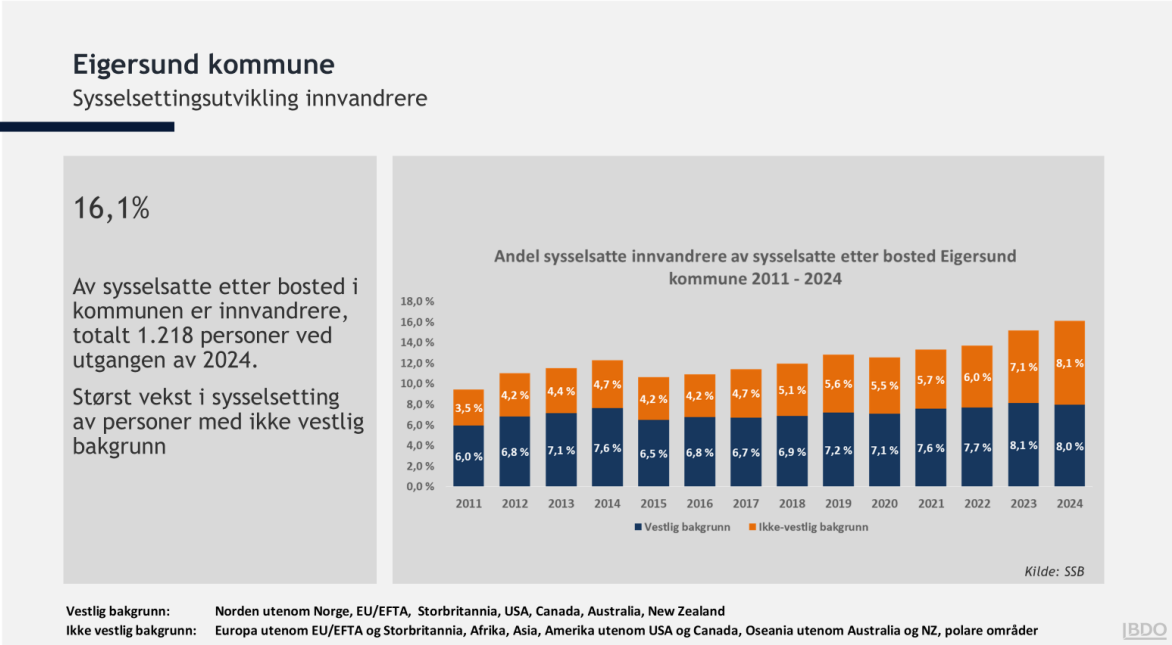

Figuren viser sysselsatte innvandrere etter bosted i Eigersund kommune hvor den største veksten er personer med ikke vestlig bakgrunn.

4.0 Den første tiden i Norge

Dette kapittelet omhandler politikken for nyankomne flyktninger og arbeidsinnvandrere, med føringer fra regjeringen og en beskrivelse av hvordan Eigersund kommune følger opp lokalt.

Det er krevende å etablere seg i et nytt samfunn, og tilgang til god informasjon om rettigheter, plikter og forventninger er avgjørende for deltakelse. Selv om familie- og arbeidsinnvandrere vanligvis ikke bosettes med offentlig hjelp, er målet at også disse blir aktive deltakere i samfunnet (St.meld.17., 2023-2024).

Hovedmålet er at flest mulig raskt kommer i arbeid og blir selvforsørget. Bosettingen må derfor legge til rette for språkopplæring, kvalifisering og arbeidsdeltakelse.

Regjeringen vil:

- Videreføre bosetting som en frivillig kommunal oppgave.
- Beholde integreringstilskuddet og tydeliggjøre rollefordelingen.
- Legge vekt på arbeid og utdanning ved bosetting.
- Oppfordre kommuner til å unngå bosetting i områder med store levekårsutfordringer.

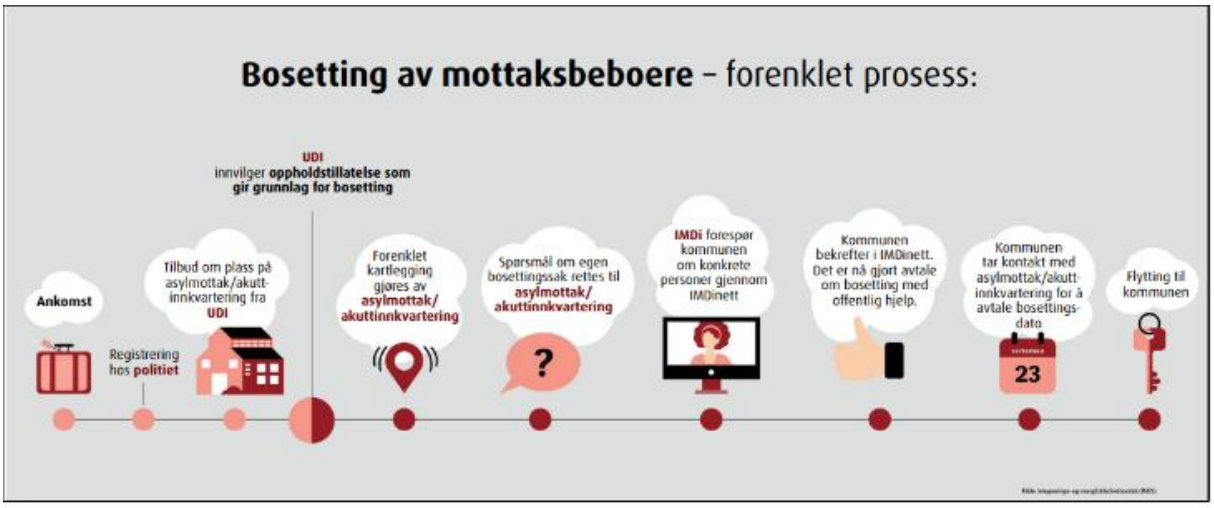

Figur 7.1 Bosetting av beboere i asylmottak

Kilde: IMDi

4.1 Oppholdstillatelser, rettigheter og plikter

Oppholdstillatelse, rettigheter og plikter

Innvandrere i Eigersund har ulike oppholdstillatelser med varierende rettigheter og plikter, noe som igjen påvirker kommunens ansvar. Kommunale tjenester gis til alle med lovlig opphold og bosettingsavtale.

Ordinære flyktninger har rett og plikt til et introduksjonsprogram som skal inneholde arbeidsrettede element, norskopplæring, samfunnskunnskap, livsmestring og foreldreveiledningskurs. Det utarbeides egen Individuell plan (IP) for hvordan flyktningen skal kunne nå sine mål.

Flyktninger med midlertidig kollektiv beskyttelse (f.eks. ukrainere) har rett, men ikke plikt til introduksjonsprogram. Norskopplæring kan gis i opptil 18 måneder, uavhengig av deltakelse i introduksjonsprogrammet. Det utarbeides en litt forenklet IP for denne gruppen.

Familieinnvandrede har rett og plikt til norsk- og samfunnsfag, men ikke introduksjonsprogram. Referansepersonen har da ansvar for livsopphold og integrering.

Arbeidsinnvandrere og deres familier har ikke rett til gratis norskopplæring eller introduksjonsprogram, og må selv eller via arbeidsgiver finansiere dette.

4.2 Ulike innvandrergrupper og norskopplæring

Flyktninger

Ordinære flyktninger har rett og plikt til norskopplæring. Lengden avhenger av tidligere skolegang:

- Fullført videregående: maks 18 måneder opplæring.
- Ikke fullført videregående: rett til 3 år.

- Ikke fullført grunnskole: Forberedende opplæring for voksne (FOV) med norsk og grunnskolefag.

Flyktninger fra Ukraina med kollektiv beskyttelse har rett (men ikke plikt) til 12 måneders opplæring, med mulighet for 6 måneders forlengelse.

Eigersund har opp gjennom årene bosatt flyktninger fra mange land; Sri Lanka, Kosovo, Myanmar (Burma), Iran, Irak, Eritrea, Somalia, Syria, Afghanistan, Etiopia, Kongo, Sør-Sudan, Tyrkia, El-Salvador og Venezuela. De fleste kommer etter hvert i arbeid og blir selvforsørgende, selv om noen trenger lengre tid eller flytter. Barn med norsk skolegang gjør det like godt som norskfødte i utdanningen.

Arbeidsinnvandrere
Deles i to grupper:

- **EØS-arbeidsinnvandrere:** Har rett til opphold og arbeid i Norge, men ingen rett til gratis norskopplæring. Språkopplæring betales av dem selv eller arbeidsgiver. Inkluderer bl.a. folk fra Polen, Litauen, Tyskland.
- **Arbeidsinnvandrere fra andre land:** Må ha arbeidsvisum med plikt til et visst timetall med norskopplæring, som de betaler selv. Eksempler er personer fra India, Filippinene, Ukraina, Russland m.fl.

Familieinnvandring
Familieinnvandrere (ektefelle, samboer, barn) følger ulike regler for norskopplæring, avhengig av opprinnelsesland og familieforhold. Disse personene kan i prinsippet komme fra hele verden, og inkluderer eksempelvis personer fra Filippinene og Thailand som kommer til norsk ektefelle/samboer. Det kan også være familiegjenforente som innbefatter ektefelle eller barn som blir gjenforent med familiemedlem som allerede har fått opphold i Norge.

Barn og unge
Barn og unge som kommer til Norge sammen med foresatte, har rett til barnehage, skolegang, og språkopplæring uavhengig av hvilken av kategoriene ovenfor foresatte tilhører.

4.3 Tolketjenester

Eigersund kommune etterstreber å følge Tolkeloven på alle tjenestenivå hvor det tilbys tjenester til innvandrere. Tolkeloven regulerer bruken av tolker i offentlige tjenester. Den skal sikre at personer som har behov for tolk, får rett hjelp, og stiller krav til kvaliteten på tolketjenester for å sikre korrekt og rettferdig kommunikasjon. Kommunen har hatt avtale med Tolkenett for bestilling av tolk, og bruker IMDi sin veileder for bruk av tolk i offentlige tjenester. Tolkeloven | IMDi
Hvordan nå ut med informasjon til personer med innvandrerbakgrunn | IMDi

Fra internasjonal kafe på voksenopplæringen oktober 2024. Foto: Svein Ivar Midbrød

4.4 Bosetting av flyktninger i kommunen

I Eigersund kommune prioriterer vi, når mulig, å bosette flyktninger som allerede har nær familiebosatt her, for å legge til rette for trygghet og tilhørighet. Dette skjer gjennom tett dialog med allerede bosatte flyktninger og samarbeid med IMDi (Integrerings- og Mangfolds direktoratet).

Vi bosetter også kvoteflyktninger fra konfliktområder, etter forespørsel fra IMDi. Disse velges ut i flyktningeleirer i de ulike konfliktland i samarbeid mellom IMDi, FN og IOM (International Organization for Migrants). Hver forespørsel om bosetting i Eigersund kommune vurderes individuelt, med særlig vekt på bolig og eventuelle behov for helsetilrettelegging.

Når allerede bosatte flyktninger ønsker å søke om familiegjenforening, henviser vi til SEIF Stavanger (selvhjelp for innvandrere og flyktninger) for veiledning. Hvis oppholdstillatelse blir innvilget, gir kommunen praktisk hjelp ved ankomst og bosetting.

Det søkes sosialstønad for flyktninger de første månedene. Flyktningetjenesten kartlegger økonomisk situasjon og behov for utstyr individuelt, da behovene varierer –

særlig for dem som kommer direkte fra flyktningleir og ofte trenger mer oppfølging i starten.

Vanlig praksis er å innvilge økonomisk støtte i tre måneder uten krav til dokumentasjon, mens det etterspurt mer dokumentasjon ved innlevering av ny søknad, for å vurdere det faktiske behovet. Flyktningetjenesten bistår i starten med tilrettelegging for praktiske gjøremål som helsesjekk, bank, skatt, skole og barnehage, med bruk av tolk.

4.5 Boliger, sekundærflytting, sekundærbosetting

Boliger:
Flyktninger i Eigersund bosettes i trygge, nøkterne boliger tilpasset den enkeltes behov. Leiekontrakt inngås direkte med utleier, og Nav stiller depositumsgaranti. Miljøvaktmester klargjør boligene sammen med bosettings-teamet; gir praktisk informasjon og følger opp med bo-veiledning. Det blir også gitt veiledning i hvordan planlegge egen boligkarriere for de som nærmer seg en mulighet for fast jobb. Begrenset boligtilgang og økte leiepriser gjør bosettingsarbeidet i perioder utfordrende. Det er og utfordrende for innbyggere som allerede bor i kommunen å fremskaffe en ny bolig ved oppsigelse av leiekontrakt ved hussalg osv. Tilbudet av private og kommunale utleieboliger er begrenset. De fleste flyktninger leier i det private markedet, mens noen flyktninger har behov for kommunal bolig. Disse får da en leiekontrakt på 3 år, hvor det forventes overgang til det private leiemarkedet. I tilfeller hvor utflytting av ulike grunner ikke lar seg gjøre, frigjøres heller ikke disse boligene til andre innbyggere med behov for kommunal bolig.

Sekundærflytting innad i kommunen:
Flyktninger tildeles én godkjent bolig. Endring skjer kun ved særskilte behov som helsemessige årsaker, familieforøkelse eller oppsigelse. Ønske om høyere standard eller annen beliggenhet gir ikke rett til bistand, og flytting må da skje på eget initiativ og kostnad.

Sekundærbosetting mellom kommuner:
Flytting til eller fra kommunen innen fem år må avtales mellom kommunene. Det inngås en skriftlig avtale mellom leder i Flyktningetjenesten i de to kommunene etter rådføring med enhetsleder Nav. Uten avtale har personen ikke rett til kommunale tjenester og henvises tilbake til opprinnelig bosettingskommune. Innvilgelse skjer kun ved tungtveiende grunner, som nær familie, helsehjelp, skole eller jobb.

4.6 Tilskudd til kommunen

Kommunen mottar automatisk integreringstilskudd fra IMDi for hver bosatt flyktning. Tilskuddet utbetales kvartalsvis over fem år, avhengig av alder og familiesituasjon.

Tilskuddet skal gi en rimelig dekning av kommunenes gjennomsnittlige merutgifter til bosettings- og kvalifiseringsarbeid i 5 år fra bosettingsdato. Kommunene har ansvar for

valg av bosettings-, kvalifiserings- og integreringstiltak innenfor rammen av gjeldende lover og regelverk.

I tillegg mottar kommunen automatisk engangstilskudd som eldretilskudd, barnehagetilskudd og særtilskudd for enslige mindreårige flyktninger.
Integreringstilskudd | IMDi

Det gis også persontilskudd for norskopplæring.
Opplæring i norsk for voksne personer med kollektiv beskyttelse | IMDi
Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for vaksne innvandrarar | IMDi

Integreringstilskuddet skal også medvirke til å bosette eldre og flyktninger med alvorlige, kjente funksjonsnedsettelser og/eller atferdsvansker.
Kommunen kan da søke om ekstratilskudd. Tilskuddsordningen skal dekke de ekstraordinære utgiftene kommunen får av å bosette denne gruppen, og kan ha løpetid på opptil 10 år.
Bosetting av personer med nedsatt funksjonsevne eller atferdsvansker | IMDi

Tur til Rosshagen med deltagere fra voksenopplæringen før påske 2025. Foto: Hege T. Stangeland

4.7 Helsehjelp

Helsestasjonen i Eigersund har ansvar for migrasjonshelse. Dette er et kommunalt helsetilbud til asylsøkere, flyktninger og familiegjenforente med flyktningbakgrunn som kommer til Egersund. Det legges stor vekt på at nye innbyggere skal føle seg trygg i sitt første møte med norsk helsevesen. Det bestilles profesjonell tolk til de fleste konsultasjoner. Tilbudet er gratis.

Tilbudet inneholder generell helseinformasjon, og informasjon om hvordan det norske helsevesenet fungerer. De nyankomne tilbys helseundersøkelsen for å avdekke helseplager i en tidlig fase og sørge for helhetlig behandlingstilbud. Helseundersøkelsen er i tråd med anbefalinger fra helsedirektoratet, gitt i veilederen: Helsetjenester til asylsøkere, flyktninger og familiegjenforente.

Helsestasjonstjenester tilbys for flyktning- og innvandrerfamilier på lik linje som norske statsborgere. Alle barn og unge tilbys vaksiner i henhold til anbefalinger fra Folkehelseinstituttet.

Helsestasjonen henviser til tuberkuloseundersøkelse av alle nyankomne asylsøkere, flyktninger, familiegjenforente og innvandrere i henhold til smittevernloven. Ved behov undersøkes det også for andre smittsomme sykdommer, som HIV, hepatitt, MRSA (gule stafylokokker med resistens mot betalaktam- antibiotika).

Gravide flyktning-, og innvandrerkvinner tilbys svangerskapsomsorg under hele svangerskapet på lik linje som norske statsborgere.

Enhver som er bosatt i en norsk kommune, har rett til å stå på liste hos lege med fastlegeavtale.- Helsetjenester for flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente - Helsedirektoratet

Psykiske helseutfordringer og rus

Mestringsenheten har 4,3 årsverk innen psykiske helsetjenester for voksne. De tilbyr mestringsorienterte samtaler, Assistert selvhjelp, KIB-kurs (kurs i mestring av belastning), medisineringsstøtte og hjelp til kontakt med andre tjenester. Damsgård aktivitetssenter er åpent to dager i uken for personer med psykiske helseutfordringer, mens Fyrlyssenteret er åpent tre dager i uken for personer med rusutfordringer.

Flyktninger kan ha med seg erfaringer som gir psykiske utfordringer som angst, depresjon, søvnvansker, selvmordstanker og rusbruk, og kan utvikle PTSD (posttraumatisk stressyndrom) og traumer. Kultur og stigma kan gjøre det vanskelig å søke hjelp. Kartlegging bør derfor inkludere psykisk helse og rus, og kommunen trenger kompetanse på migrasjonshelse, psykososial førstehjelp og traumebevisst omsorg.

Psykiske plager og lidelser: Levekårsundersøkelser viser at psykiske plager øker med alder blant innvandrere, og rammer særlig kvinner, personer med lav utdanning og lav

inntekt. Språkbarrierer, diskriminering og negative livshendelser øker risikoen, mens tillit og tilhørighet reduserer den.

Internasjonale studier (Blackmore et al., 2020; Bronstein & Montgomery, 2011; Lindert et al., 2009) viser at flyktninger, både barn og voksne, har mer psykiske plager enn arbeidsinnvandrere og befolkningen ellers. Helsedata fra Norge viser at 16–19 % av voksne flyktninger oppsøker fastlegen for psykiske plager, mot 10–12 % i befolkningen generelt.

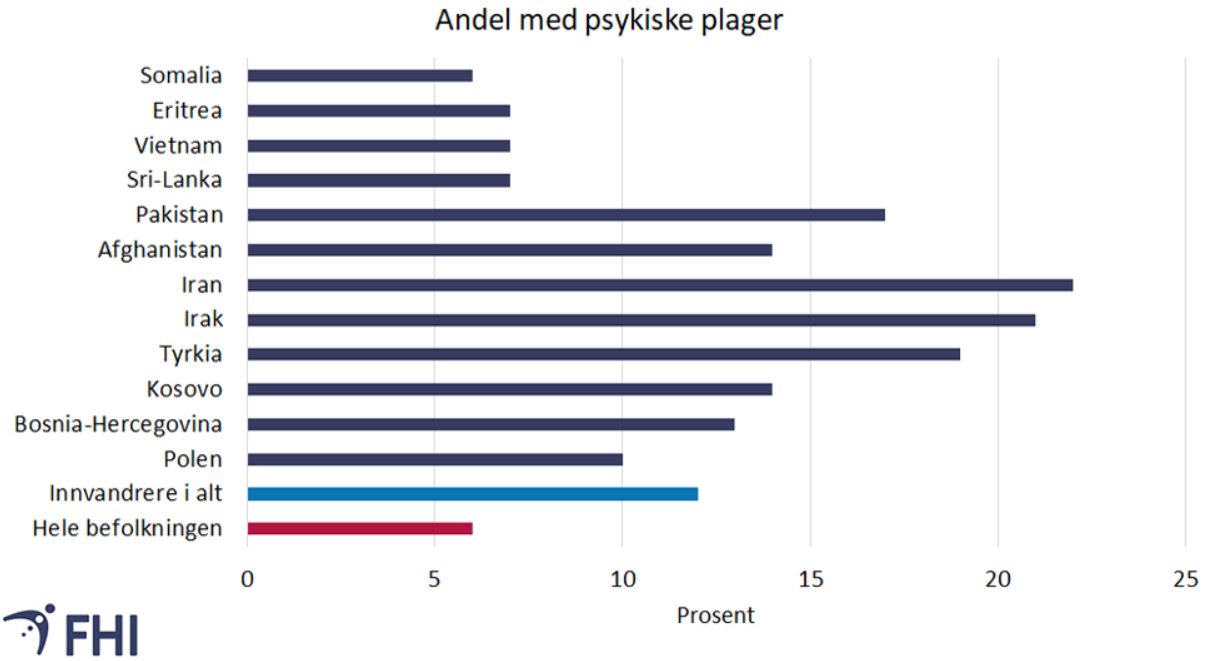

4.8 Kartlegginger

Flyktningetjenesten i Eigersund gjennomfører tidlig etter bosetting både bosettings- og kompetansekartlegging. Disse ses på i sammenheng med eventuell kartlegging fra IMDi.

Det legges vekt på å koble flyktningers medbrakte kompetanse og arbeidserfaring med behov i lokalt næringsliv, blant annet gjennom prosjektet Flyktninger i arbeid og en intern CV-bank.

Ved behov bistår Flyktningetjenesten med oversettelse og innsending av dokumentasjon for godkjenning av utdanning, og vurderer bruk av kunstig intelligens (KI) til oversettelse og tolking.

Det er viktig å gi plass til individuell veiledning i introduksjonsprogrammet, slik at flyktninger kan utforske nye yrkesmuligheter, særlig når medbrakt kompetanse ikke matcher det lokale arbeidsmarkedet.

Flyktningetjenesten arrangerer foreldreveiledningskurset ICDP (International Child Development Program), som er obligatorisk for foreldre med barn i introduksjonsprogrammet, samt Flexid, et kurs for ungdom med krysskulturell bakgrunn. Det er også viktig å inkludere innvandrere med annen bakgrunn enn flyktninger, som arbeidsinnvandrere.

Brukerundersøkelsen i Intro/norskopplæring

Eigersund kommune ved flyktningetjenesten gjennomfører hver høst en brukerundersøkelse for deltakere i introduksjonsprogrammet, som berører en rekke detaljerte spørsmål og ulike element av de første årene i Norge. Den tar for seg det praktiske rundt selve bosettingen, deres opplevelse av introduksjonsprogrammet, og norsk -opplæringen de har fått. Den gir også en innsikt i hvordan deltakerne har det i forhold til andre mennesker rundt seg, både medelever, kollegaer på arbeids- og praksis-plass, lærere, rådgivere i introduksjonsprogrammet, naboer og andre i frivillig sektor.

Vi har siden IMDi utarbeidet en egen nasjonal brukerundersøkelse, valgt å delta i denne, slik at vi skal kunne måle oss opp mot andre kommuner og nasjonalt snitt, og samtidig kunne følge progresjonen i tjenestene vi leverer. Hvert år plukker vi ut områder hvor vi ser et forbedrings- potensiale, og har det som et fokus for året som ligger foran.

5.0 Integrering gjennom arbeid og utdanning

Muligheten til å leve av egen arbeidsinnsats og til en meningsfull jobb er grunnleggende for de aller fleste av oss. Arbeid betyr økonomisk selvstendighet, selvrealisering og deltagelse og nettverk. Arbeid gir nettverk, arena for å utvikle norskferdighetene og kan øke tilknytningen til lokalsamfunnet.

Det norske arbeidsmarkedet stiller høye krav til kompetanse, og norskferdigheter anses som nøkkelen til arbeidslivet. Utdanningsnivået varierer mye mellom ulike innvandrergrupper, og har stor betydning for arbeidsmarkedstilknytningen. For at flere innvandrere skal komme i arbeid, vil regjeringen gjøre det lettere å delta i opplæring og kompetanseheving. Regjeringen er opptatt av at det skal lønne seg å jobbe. Det gjelder like mye for grupper av innvandrere som den øvrige befolkningen.

Framover er det ventet mangel på arbeidskraft særlig blant helsepersonell og i yrker som krever fagbrev. Det store behovet for arbeidskraft gjør det ekstra viktig å innrette kvalifiseringen av innvandrere mot behovene i det norske arbeidsmarkedet. For at flere innvandrere skal komme i arbeid, vil regjeringen gjøre det lettere å delta i opplæring og kompetanseheving. Opplæring på videregående nivå i tillegg til norskopplæring, er avgjørende for å få en stabil tilknytning til arbeidslivet. Introduksjonsprogrammet skal bidra til å dekke gapet mellom kompetansen til den enkelte deltageren og behovene i det norske arbeidsmarkedet.

Regjeringen vil (utdrag):

- Styrke samarbeid med arbeidsgivere og bruke arbeidslivet mer aktivt til opplæring og kvalifisering.
- Kartlegge hva som hindrer og fremmer overgang fra introduksjonsprogram til Nav-oppfølging.

- Utrede felles tiltak på tvers av ordninger for innvandrere med svak tilknytning til arbeidsmarkedet.
- Foreslå rett og plikt til introduksjonsprogram for flyktninger i alderen 55–60 år. (St.meld.17., 2023-2024, s.83).

5.1 Barnehage og skole

Barnehage og skole spiller en avgjørende rolle i integrering og inkludering av barn med innvandrer- og flyktningbakgrunn. Barnehagen gir barn en god start ved å skape et læringsmiljø som fremmer sosial deltakelse, vennskap og utvikling. Barnehagene skal verdsette mangfold og sikre at ansatte ser dette som en ressurs. Barnehagen er også sentral for språkopplæring og kulturell forståelse, og det legges vekt på informasjon til foreldre, tidlig barnehagestart og styrket språkopplæring for minoritetsspråklige barn.

Skolen skal ivareta opplæringslovens krav til innhold og gjennomføring av grunnskoleopplæring for elever med flyktning- og innvandrerbakgrunn på en måte som fremmer god språkforståelse og god integrering. Minoritetsspråklige elever har de samme rettighetene som andre elever i grunnskolen, inkludert gratis opplæring, tilpasset opplæring, spesialundervisning og rett til å gå på nærskolen.

Skolen skal sikre at alle elever utvikler språkferdigheter og sosial kompetanse. Det er svært viktig for god integrering at minoritetsspråklige barn trives og lykkes i skolen og språkkunnskap er i stor grad inngangsporten til deltakelse og integrering både for barn og voksne.

Et godt foreldresamarbeid er en viktig ressurs for både barnehage og skoles og det er barnehage og skolens ansvar å legge til rette for dette samarbeidet. Foreldre med minoritetsspråklig bakgrunn kan ha svake norskferdigheter, ulike skoleerfaringer og bakgrunn i tradisjoner og livserfaringer som er fremmede for lærere og skoleledere i den norske skolen. For å få til et godt og likeverdig samarbeid, må skolene finne løsninger for god kommunikasjon. Tolker og tospråklige assistenter og lærere kan bidra til å unngå misforståelser og til at begge parter kan delta aktivt i samtaler.

Barnehage i Eigersund

Ved søknad og tildeling av barnehageplass følger foreldrene ordinær søknadsprosess. Kommunen har plikt til å legge til rette for at deltakere på introduksjonsprogrammet skal kunne gjennomføre programmet. Herunder ligger det en prioritet ved opptak til kommunale barnehager. Minoritetsspråklige barn med utilstrekkelige norskkunnskaper har og prioritet ved opptak. Foreldrebetalingen fastsettes etter nasjonale satser.

Det er viktig at flerspråklige barn får et godt tilrettelagt barnehagetilbud med fokus på språkstimulering gjennom hverdagsaktiviteter og lek. Barn må få utvikle språket sitt

gjennom meningsfulle og engasjerende aktiviteter og lek. Voksne må ta aktiv del, for å modellere og sikre inkludering. Lek og lekekultur må brukes bevisst også i denne sammenheng.

Stillingen som «Flerspråklig veileder» må fortsette arbeidet med å distribuere språkstimulerende materiell og gi veiledning ut til barnehagene. Den ansatte i stillingen må være aktiv ute i barnehagene og arrangere fagmøter for barnehagene. Språkstimulerende materiell blir gitt blant gjennom godt tilrettelagt bok-kasser, fylt med inspirasjon.

Det er viktig å prioritere kompetanseheving for barnehagepersonalet innen migrasjonspedagogikk, og dette må følges opp i barnehagesektorens eget planverk. Det er også sentralt å ta i bruk den flerspråklige kompetansen som mange ansatte innehar. Flere barnehager har medarbeidere som behersker flere språk, og denne kompetansen er en betydelig og nyttig ressurs i arbeidet med barn og foreldre med flerspråklig bakgrunn.

Tilskudd til nyankomne flyktninger som kommunen mottar, gis til barnehagene etter søknad. Det er ment å benyttes som en ekstra personalressurs i oppstarten for nyankomne flyktningbarn i barnehage. Barnehagene kan søke og få dekket 30 timer til ekstra personalressurs.

Foreldresamarbeid i barnehage
Det er viktig at barnehagene har rutiner for bruk av tolk i foreldresamtaler/samarbeidet, for å sikre forståelse og et godt foreldresamarbeid.

Inkludering av alle er viktig – også på for eksempel på foreldremøter. Her brukes nyttige hjelpemidler som for eksempel google translate/ChatGPT til å oversette, billedstøtte, informasjon som blir sendt ut ferdig oversatt i forkant av møter.

Eigersundsskolen

Eigersundsskolen tar hvert år imot mange nye elever fra ulike deler av verden. Årsakene til flytting er sammensatte, og elevene kommer med svært ulike livs- og skoleerfaringer.

Vårt mål er at alle elever skal oppleve trygghet, læring og mestring i skolen. Vi ønsker å legge til rette for nye vennskap og bygge et fellesskap basert på gjensidig respekt og toleranse. Mange av våre elever har erfaringer fra krig og konflikt, noe som stiller særskilte krav til omsorg, forståelse og traumebevisst praksis.

Eigersundsskolen har gjennom de siste årene utviklet fleksible løsninger for å møte behovene til en stadig mer mangfoldig elevgruppe. Erfaringene viser at tett samarbeid

med foreldre, styrket norskopplæring, tospråklige lærere og trygge rammer gir gode resultater. Samtidig gjenstår utfordringer knyttet til inkludering, ressursfordeling og kompetanseheving.

Når det gjelder barneskolen skal elever som flytter til Eigersund skal i utgangspunktet gå på nærskolen som hører til bostedsadressen.

Tradisjonelt har grunnleggende norskopplæring vært organisert ved Husabø barneskole, med taxiordning for elever fra andre skoler. Etter krigen i Ukraina måtte vi raskt utvide kapasiteten, og våren 2022 ble det etablert en egen innføringsklasse på 20 timer i uken.

- Elevene er i innføringsklassen fire dager per uke, og på nærskolen én dag per uke.
- Fokus er på grunnleggende norskopplæring (nivå 1).
- Etter fullført nivå 1 går elevene over i ordinær klasse, med tilpasset undervisning og forsterket norskopplæring.
- Ordningen ble evaluert med elever og foresatte. De fleste opplevde større trygghet og bedre sosial tilhørighet i innføringsklassen, mens enkelte savnet mer tid med den ordinære klassen.

En utfordring er at mange elever kommer fra samme språklige og kulturelle bakgrunn. Dette gir trygghet, men kan også gjøre integrering og språkutvikling mer krevende.

Fra 1. mars 2025 ble det opprettet innføringsklasse ved Husabø ungdomsskole. Skolen tilbyr grunnleggende norskopplæring på nivå 1 og 2, inntil 10 timer i uken, for alle ungdomsskoleelever i kommunen. Elever fra andre skoler fraktes med taxi.

Det arbeides nå med rutiner for overføring fra innføringsklasse til ordinær klasse. Ungdomsskolen bør vurdere om tilbudet på sikt kan gis direkte ved nærskolen for å styrke inkluderingen.

Erfaringer med integreringsskole

Kommunens erfaringer med organisering av grunnleggende norskopplæring ved Husabø viser at ordningen har gitt mange elever økt trygghet i en krevende overgangsfase. Samtidig har praksis, særlig etter ankomsten av et stort antall ukrainske elever, avdekket utfordringer knyttet til integrering og språklig utvikling.

Når en stor andel av elevene i innføringsklassene har samme språklige og kulturelle bakgrunn, oppstår det i praksis sterke interne fellesskap. Dette gir sosial trygghet, men kan samtidig bidra til at elevene i mindre grad deltar i ordinære lærings- og sosiale fellesskap med norskspråklige elever. Erfaringene tilsier at dette kan forsinke både språkutvikling og integrering i skolemiljøet.

For ukrainske elever, som utgjør en relativt stor og sammensatt gruppe, har denne organiseringen i begrenset grad bidratt til ønsket integrering i ordinære klasser og skolemiljø. Samling av mange elever med samme bakgrunn i én innføringsklasse kan dermed ha en utilsiktet segregerende effekt.

På denne bakgrunn vurderes det som hensiktsmessig å gjennomgå dagens organisering av integreringstilbudet ved Husabø, herunder om grunnleggende norskopplæring i større grad kan gis ved elevenes nærskoler. En mer desentralisert modell kan bidra til tettere kontakt med ordinære klasser, styrket språklig praksis i hverdagen og bedre forutsetninger for langsiktig inkludering.

Foreldresamarbeid i skole

Foreldres engasjement er avgjørende for barns læring. Forskning viser at elever med aktive foreldre oppnår bedre resultater. Vi ønsker derfor å:

- sikre at alle foreldre får tydelig informasjon og reell mulighet til å delta, blant annet gjennom bruk av tolketjenester der det er hensiktsmessig.
- styrke samarbeidet med FAU og KFU
- legge til rette for foreldredeltakelse i skolens fellesskap, uavhengig av språklige barrierer.

5.2 Norskopplæring for voksne

Norskopplæring for voksne
Norsk er nøkkelen til arbeid og integrering. Innvandrere har ulike rettigheter og plikter til opplæring. Opplæringen gis ved Eigersund voksenopplæringssenter som også betjener nabokommunene Bjerkreim og Sokndal. Undervisning tilbys på dag- og kveldstid, på nivåene A1–B2.

Nivåene følger det felles europeiske rammeverket for språk:

- **A1:** Nybegynner - kan forstå og bruke enkle, dagligdagse uttrykk og setninger.
- **A2:** Litt øvet - kan forstå og bruke vanlige uttrykk og setninger knyttet til egne interesser og nærområde.
- **B1:** Mellomnivå - kan forstå det sentrale i klare, standardtekster om vanlige temaer.
- **B2:** Høyere mellomnivå - kan forstå hovedpoengene i komplekse tekster og snakke flytende og naturlig.

Mål for opplæringen settes individuelt på bakgrunn av tidligere skolegang, og avsluttes med prøver i muntlig, skriving, lytting og lesing. Progresjon påvirkes av tidligere

skolegang, alder, språkkompetanse og livserfaring. Kombinasjon av opplæring med praksis og arbeid gir best språklæring. Derfor er møteplasser og praksis viktig. Hverdagsmøter mellom innvandrere og nordmenn er verdifulle, særlig for språkinnlæring. Alle kan bidra – snakk tydelig, bruk enkle ord og vær åpen i møte med nye innbyggere.

5.3 Tiden etter introduksjonsprogrammet

Hver enkelt deltaker i introduksjonsprogrammet har en egen individuell plan (IP) hvor den enkelte setter delmål og sluttmål for programtiden. Det differensieres da mellom sluttmål arbeid og sluttmål utdanning. Innholdet og lengden av introduksjonsprogrammet varierer alt etter hvilken utdanning deltaker har fra før, og hvilke mål som settes for programmet.

- Utdanning som mål:
  Fokus på karriereveiledning, grunnskole for voksne, praksis i ferier og underveis helst i yrker som samsvarer med deltakers utdanningsmål, veiledning til videregående/høyere utdanning og oppfølging underveis i studieløpet. Dette for å sikre at deltaker står sterkest mulig rustet til å kunne fullføre sitt utdanningsløp også etter endt introduksjonsprogram.

- Arbeid som mål:
  Delmål inkluderer arbeids- og språk- praksis, bransjerettede kurs, språkopplæring, jobbskygging, og skriving av CV og jobbsøknader. Målet er å komme i posisjon for en ansettelse innen relevant bransje innen utgangen av programmet. For de som ikke enda har fått tilbud om ansettelse, så holdes et overføringsmøte med Nav, samt gruppevise informasjonsmøter for å sikre sømløs overgang til videre arbeidstrening, ansettelsesprosess og videre jobbsøking.

5.4 Prosjektet "Flyktninger i arbeid" og mentorordning

Eigersund kommune etablerte i 2023 prosjektet *Flyktninger i arbeid* for å styrke integrering og arbeidsdeltakelse blant flyktninger. Målet var en bedre samordning mellom kommunale avdelinger og eksterne aktører. Prosjektet er forankret i kommunedirektørens ledergruppe, som har opprettet styringsstruktur og tverrfaglig arbeidsgruppe med representanter fra flyktningetjenesten, Nav, voksenopplæringen og helse. Prosjektet ledes av mulighetsutvikler fra samfunnsutviklingsavdelingen

Arbeidsgruppen møtes jevnlig for å koordinere tiltak, identifisere barrierer og utvikle løsninger. Det er etablert ukentlige samordningsmøter mellom prosjektleder og flyktningetjenesten, og halvårlige møter med sektorrepresentanter ledet av kommunedirektøren. Innsatsen bidro til nominasjon til bosettings- og integreringsprisen 2024. Prosjektet har styrket samarbeidet mellom kommune og næringsliv, avdekket

behov for justeringer i tiltak, og gitt verdifull innsikt i hva som fungerer og hva som bør endres.

Delprosjekter: Mentor i helse og omsorg (HO) og kultur og oppvekst (KO)
To tiltak er etablert for å forberede flyktninger til arbeid i henholdsvis helse- og omsorgsektoren og i kultur og oppvekst. Hvert tiltak omfatter 10–12 deltakere, med individuelt tilpassede løp som gir faglig og praktisk kompetanse som grunnlag for videre utdanning og jobb.

I dette løpet går deltakerne i forskjellige løp. Språkpraksis, praksis, arbeidstrening og MFY-lærling (modulstrukturert fag- og yrkesopplæring). I helse prosjektet er kandidatene i praksis minimum tre dager i uken og over lengre tid på samme arbeidssted, dette gir gode forutsetninger for både kandidat og avdeling. MFY-lærlingene går turnus 80 % og 20 % undervisning DVGS.

Tiltakene utvikles i samarbeid mellom HO, KO, Flyktningetjenesten, Nav og Voksenopplæringen, og følger prinsippene i Fullføringsreformen: individuell oppfølging, fleksibilitet og kompetanseutvikling. Kommune og fylkeskommune, via Dalane Videregående skole, har nå et tettere samarbeid med faglig og den praktiske yrkesutøvelsen. Hver deltaker får et individuelt oppfølgingsløp med tett samarbeid mellom kommune (mentor i helse) og faglærer Dalane videregående skole.

Rollefordeling:

- Flyktningetjenesten, Nav og voksenopplæringen samarbeider om rekruttering av kandidater.
- Voksenopplæringen tilbyr tilpasset norskopplæring og faglig støtte. Det innebærer egne norsktimer med "helsenorsk". Her er det også et tett samarbeid med faglærer DVGS for å strukturere undervisningen og emnene delvis knyttet opp mot læreplan i helsefag.
- Mentor: Kartlegging, veiledning, praksisoppfølging, og bistand med godkjenning av tidligere utdanning.

Helhetlig vurdering av tilbudet til flyktninger
Tilbudet som gis til flyktninger i Norge er gjennomgående godt og bygger på nasjonale føringer om tidlig innsats, inkludering og likeverdige tjenester. I Eigersund kommune legges det ned et betydelig og målrettet arbeid for å sikre gode og koordinerte tjenester til flyktninger, på tvers av flere fagområder og sektorer. Kommunale tjenester innen oppvekst, helse, NAV, voksenopplæring og integrering samarbeider tett for å ivareta både kortsiktige og langsiktige behov. Dette tverrfaglige arbeidet bidrar til gode overganger, helhetlig oppfølging og styrket forutsetning for deltakelse i utdanning, arbeid og samfunnsliv.

5.5 Deltagelse i arbeidslivet

Deltagelse i arbeidslivet

Ett av målene med introduksjonsprogrammet er å koble medbrakt kompetanse med arbeidsmarkedets behov så tidlig som mulig. Etter fire måneder skal deltaker ha minst 15 timer arbeidsrettede tiltak per uke, som praksis, bransjekurs, jobbskygging eller etablering av egen virksomhet. Grunnet manglende språk og andre fakturer er det en utfordring å få fremskaffe nok muligheter for praksis til alle deltakere, også i kommunal sektor. CV-banken brukes aktivt for jobbmatch og samarbeid med næringslivet og mulighetene som byr seg. Kommunens egne satsinger som mentor i helse og mentor kultur og oppvekst gir god effekt og videreføres.

Kommunen har egne satsinger som mentor i helse og mentor kultur og oppvekst. Flyktningetjenesten er også tett koblet på næringsforening, ordfører og mulighetsutvikler for å etablere gode relasjoner og nettverk som kan resultere i jobb- og praksis-muligheter. Samarbeid med Nav sikrer sømløse overganger til arbeid eller tiltak med støtte.

6.0 Fellesskap og mangfold

Befolkningen har gjennom innvandring blitt mer mangfoldig og sammensatt: i opprinnelser, språk, kultur og religion. For å nå hovedmålene i integreringspolitikken må alle sektormyndigheter bidra til at innvandrere og barna deres har like muligheter. For å sikre gode fellesskap, tillit og samhold på tvers av mangfoldet må det jobbes helhetlig og sikre at innvandrere og barna deres kan delta på alle samfunnsarenaer.

Regjeringen vil: (utdrag)

- arbeide for å dempe ulikhetene i samfunnet, blant annet ved å styrke det universelle tjenestetilbudet til barn og unge.
- Følge opp samfunnsoppdraget om inkludering av barn og unge i utdanning, arbeid og samfunn.
- Videreføre samarbeidsstrategien for barn og unge i lavinntektsfamilier i 2024. (St.meld.17., 2023-2024).

6.1 Levekår og deltagelse

Deltakelse i samfunnsliv er viktig for opplevelse av tilhørighet og verdighet og det åpner for innflytelse på fellesskapet. En viktig forutsetning for samfunnsdeltagelse er samfunnsforståelse. Mange innvandrere mangler informasjon og kunnskap om hvordan en kan være en aktiv deltaker i norsk samfunnsliv. Språkforståelse, tilgang på informasjon og kunnskap om norsk samfunnsliv er viktig for at innvandrere tar del i

samfunnsprosesser. Gjennom å lære opp unge innbyggere i samfunnsdeltakelse og medvirkning er det et mål å styrke unges påvirkningskraft og samfunnsengasjement.

Det ble under revideringen av planen foreslått å opprette et innvandrerråd. Dette er en problemstilling som kommunestyret har tatt stilling til i evaluering av politisk struktur som gjennomføres i hver periode. Problemstillingen ble vurdert i 2023 ved evalueringen av politisk struktur og ved opprettelsen av de to brukerrådene eldreråd og råd for personer med funksjonsnedsettelse.

I den økonomiske situasjonen kommunen nå er i der fokus er på reduksjoner, er det problematisk å sette i gang nye tiltak. Opprettelse av et innvandrerråd vil kreve både økonomiske ressurser, som møtegodtgjørelse og refusjon av tapt arbeidsfortjeneste, samt administrative stillingsressurser til møtesekretær og til oppfølging av selve rådet, samt at det vil krever ytterligere saksbehandlerressurser ved å ha enda et brukerråd.

6.2 Hverdagsintegrering

Hverdagsintegrering handler om å skape møteplasser og naturlige arenaer hvor nye innbyggere kan bli kjent med lokalsamfunnet, bygge nettverk og delta aktivt i samfunnslivet.

Gjennom samarbeid med frivillige organisasjoner, skoler og lokale aktører skapes inkluderende møteplasser som styrker fellesskapet og bryter ned barrierer. Inkludering handler også om å anerkjenne og verdsette den kompetansen og de ressursene innvandrerne bringer med seg til kommunen.

Selvhjelpsgrupper innenfor de ulike nasjonalitetene. Selvhjelpsgrupper gir deltakerne mulighet til å dele erfaringer, støtte hverandre, finne trygghet og finne løsninger på utfordringer i hverdagen.

6.3 Kultur og fritid

Kultur- og fritidsaktiviteter er viktige for integrering og inkludering av flyktninger i alle aldre. De gir møteplasser for språk, nettverk, læring og tilhørighet, og kan styrke livskvalitet, selvfølelse og psykisk helse. Kultur- og fritidstilbud kan dermed være en brobygger mellom mennesker, og er en viktig nøkkel til et inkluderende samfunn. For å lykkes er både god informasjon, tilrettelegging og økonomisk tilgjengelighet avgjørende.

Fritidskoordinatoren har en nøkkelrolle i å bygge tillit og sikre reell deltakelse gjennom personlig oppfølging, trygghet og relasjoner, mer enn bare infoskriv og digitale tilgjengelighet.

Deltagelse krever også tilgang uten økonomiske barrierer og Eigersund kommune bidrar i fordelingen av midler fra Norsk idrettsforbund som skal gå til bekjempelse av

sosioøkonomisk utenforskap, i tillegg til å forvalte egne kommunale tilskuddsordninger. Eigersund kommune bidrar med støtteordninger som gjør deltakelse mulig:

- **Fritidsfondet** forvaltes av en tverrfaglig gruppe og dekker medlemskap og/eller turneringer/klubbreiser med inntil kr 2 000,- pr barn/ungdom. Søknadsprosess er lavterskel og søknadene behandles fortløpende.
- **Inkluderingsmidler** støtter lag og foreninger som jobber mot utenforskap.
- **Aktivitetskortet** (klippekort) gir gratis adgang til svømmehall, kino m.m. og tildeles familier med vedvarende lavinntekt.

Slike ordninger utjevner forskjeller og åpner for deltakelse i lokalsamfunnet. Med et nytt kulturbygg ferdig i 2026, får kommunen en møteplass som kan styrke inkludering og integrering ytterligere.

Friluftsliv som inkluderingsarena

Dalane Friluftsråd bidrar aktivt til inkludering av innvandrere og flyktninger gjennom sine lavterskeltilbud. I samarbeid med Eigersund kommune arrangeres friluftskvelder ved Låvaberget i Vannbassengan, hvor alle – uansett bakgrunn, alder eller funksjonsnivå – inviteres til sosialt samvær rundt bål, enkel aktivitet og kaffekos.

Dalane Friluftsråd samarbeider også med både flyktningetjenesten og voksenopplæringen om ulike turer og aktiviteter; fotturer, matlaging ute, sopptur, skitur og kanopadling mm. Aktiviteter og friluftleirer rettet mot barn og unge blir også i stor grad benyttet av barn med innvandrerbakgrunn.

Utstyrsbanken der innbyggere kan låne utstyr til ulike friluftsaktiviteter blir hyppig benyttet av denne gruppen.

6.4 Religiøse fellesskap

Mange innvandrere har et nært og aktivt forhold til en religion eller et livssyn. Religionen eller trossamfunnet de tilhører er ofte en viktig del av deres identitet, og har også stor betydning for hvordan de lever livene sine.

Religiøse fellesskap fungerer ofte som sosialt lim og bidrar til å føle tilhørighet og mening i tilværelsen. For mange innvandrere er det viktig å finne et religiøst felleskap når de etablerer seg i et nytt land. Noen søker sammen i fellesskap med mennesker med samme bakgrunn, mens andre finner sin plass i etablerte "norske" felleskap. For mange er det gjennom religiøse fellesskap det etableres vennskap på tvers av kulturer.

Det er viktig å anerkjenne betydningen religion har for mange, og det er viktig å gi støtte og anerkjennelse til de religiøse felleskapene som aktivt jobber med integrering. Mange

kristne menigheter eller organisasjoner har også et stort sosialt engasjement rettet mot innvandrere. Her gjøres en kjempejobb, ofte på frivillig basis.

6.5 Frisklivssentralen

Frisklivssentralen er et gratis lavterskeltilbud for alle over 18 år i Eigersund kommune. Den tilbyr helsesamtaler, kurs, trening og individuell oppfølging for å fremme helse og forebygge livsstilssykdommer. Innbyggere kan ta kontakt selv eller henvises av lege, NAV eller annet helsepersonell. Frisklivstilbudet tilpasses gjennom bruk av tolk, materiell på flere språk og sentrumsnære aktiviteter.

Gruppebasert trening gir både fysisk aktivitet og sosial tilhørighet, og kan være en arena for å praktisere språk og bygge nettverk. Informasjonsmateriell finnes på 15 språk, noe som styrker helsekompetansen og muligheten til å ta gode valg.

Frisklivssentralen fungerer dermed som en inngangsport til bedre helse, inkludering og økt livskvalitet for alle innbyggere.

6.6 Frivillighet

Bosetting av flyktninger handler ikke bare om bolig og tjenester, men også om identitet og tilhørighet. Disse grunnleggende menneskelige verdiene utvikles i stor grad gjennom deltakelse i lokalsamfunnet og frivillig sektor. Derfor er det viktig at kommunen legger til rette for inkludering i lag og foreninger, samtidig som disse ser verdien og gleden i å ønske nye innbyggere velkommen i sine aktiviteter.

Frivilligsentralen i Eigersund fungerer som et sentralt bindeledd mellom de som ønsker å bidra frivillig og de som har behov for støtte. De jobber aktivt med å initiere nye tiltak og aktiviteter som styrker fellesskapet og integreringen i kommunen.

Samarbeidet mellom ulike aktører kan fremme inkludering og mangfold, gjennom god kommunikasjon og informasjon mellom ulike aktører og ved å gjennomføre koordineringsmøte for bosetting av flyktninger.

7.0 Handlingsplan

Handlingsplanen ligger som vedlegg og er delt inn i delmål etter den tematiske oppbyggingen til inkludering og integreringsplanen.